Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
tyv@eduskunta.fi

U 17/2024 vp

# Lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2009/38/EY muuttamisesta siltä osin kuin kyse on eurooppalaisten yritysneuvostojen perustamisesta ja toiminnasta sekä ylikansallista tiedottamista ja kuulemista koskevien oikeuksien tehokkaasta täytäntöön-panosta (EWC-muutosdirektiivi)

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2009/38/EY muuttamisesta siltä osin kuin kyse on eurooppalaisten yritysneuvostojen perustamisesta ja toiminnasta sekä ylikansallista tiedottamista ja kuulemista koskevien oikeuksien tehokkaasta täytäntöön-panosta (EWC-muutosdirektiivi).

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

## Yleistä

Komissio julkaisi tammikuussa 2024 esityksensä eurooppalaisten yritysneuvostojen perustamisesta ja toiminnasta sekä ylikansallista tiedottamista ja kuulemista koskevan direktiivin muuttamisesta (EWC-muutosdirektiivi). Komission esityksessä ehdotetaan direktiiviin lukuisia muutoksia kuten EWC-menettelyn piiriin kuuluvien asioiden laajentaminen, työntekijöiden kuulemismenettelyyn liittyvien oikeuksien lisääminen, yritysten taloudellisen vastuun laajentaminen EWC:n perustamiseen ja toimintaan liittyvistä kuluista sekä seuraamusten lisäämistä.

Esityksen tavoite puuttua aiemmin tehdyissä selvityksissä havaittuihin, mahdollisiin epäkohtiin sekä sääntelyn täsmentäminen ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Vaikka direktiiviehdotus ei sinällään vaikuta pienten ja keskisuurten yritysten toimintaan, koska direktiivissä on pysytetty tuhannen työntekijän soveltamisraja, toteamme kuitenkin, että mikäli muutokset toteutetaan esityksen mukaisena, ne aiheuttaisivat Suomessakin merkittäviä sääntelyn muutostarpeita ja kokonaisuutena tarkastellen muutokset

näkemyksemme mukaan monimutkaistaisivat eurooppalaisten yritysneuvostojen toimintaa.

Sääntelyn ja sen muutosten tavoitteena tulisi olla se, että muutoksilla lisätään yritysneuvostojen perustamisen sekä tehokkaan toiminnan houkuttelevuutta. Korostamme, että EWC-direktiiviin tehtävillä muutoksilla tulisi lähtökohtaisesti pyrkiä tukemaan eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä, vähentämään yritysten hallinnollista ja taloudellista taakkaa sekä edistämään yritysten mahdollisuuksia mukauttaa toimintaansa talouden ja työmarkkinoiden muutostilanteissa. Työnantajien ja työntekijöiden välistä yhteistyötä ja hyvää toimintakulttuuria ei tule vaarantaa liian pitkälle menevällä muodollisuuksia ja byrokratiaa lisäävällä pakottavalla sääntelyllä, joka ei edistä avointa yhteistyötä ja molemminpuolista luottamusta johdon ja työntekijöiden välillä.

## Yksityiskohtaiset huomiot

Direktiiviehdotuksen *ylikansallisten asioiden* määritelmä, jonka mukaan jatkossa käsiteltävien asioiden piiriin kuuluisivat sellaiset asiat, joiden ”voidaan kohtuudella odottaa vaikuttavan” työntekijöihin, laajentaisi määritelmän soveltamisalaa. Vaikka muutoksen tavoitteena olisi ”selventää” ylikansallisten kysymysten määritelmää – johon esitetty erillisten alakohtien lisääminen osaltaan auttaa - tekee edellä mainittu laajennus sääntelystä osittain tulkinnanvaraista, mikä ei ole kannatettavaa. Tältä osin katsomme, että Suomen kanta tulisi muotoilla siten, että edellytetään ylikansallisten asioiden määritelmän selkeyttämistä ja täsmentämistä siten, että asioita voidaan pitää ylikansallisina vain, jos ne koskevat vähintään kahta yritystä tai yrityksen tai konsernin toimipaikkaa, jotka sijaitsevat kahdessa eri jäsenvaltiossa.

Suomen Yrittäjät ei kannata esityksessä kuvattua lisäystä, jonka mukaan työntekijöiden edustajilla olisi oikeus saada keskushallinnolta tai muulta asianmukaisen johtotasolta perusteltu kirjallinen vastaus ennen kyseisiä toimenpiteitä koskevan päätöksen tekemistä. Tältä osin on syytä huomioida, että tällainen sääntely lisäisi yritysten hallinnollista taakkaa ja raportointivelvoitteita, ilman, että sillä käytännössä olisi kuitenkaan juuri konkreettista vaikutusta itse direktiivin tavoitteiden mukaiseen, työntekijöiden ja heidän edustajiensa (yritysneuvostojen) parempaan osallistamiseen yrityksen päätöksentekoa koskevissa prosesseissa.

Direktiiviehdotuksen mukaan jatkossa, jos keskushallinto ei toimittaisi tietoja esityksessä määritetyillä perusteilla, sen olisi ilmoitettava erityisten neuvotteluryhmien tai eurooppalaisten yritysneuvostojen jäsenille tai työntekijöiden edustajille tiedottamis- ja kuulemismenettelyn yhteydessä syistä,

joiden vuoksi tietoja ei toimitettaisi. Katsomme, että tämä lisäys tulisi poistaa direktiiviehdotuksesta. Mikäli tällainen velvoite tulisi, se voisi nimenomaan vaarantaa ne erityiset syyt ja sen tiedon suojelutarpeen, joiden vuoksi tietoja ei voida yksittäisessä tilanteessa antaa.

Lisäksi esitys mahdollistaisi sen, että työntekijät käyttävät asiantuntijoita EWC-kokouksissa, joissa työnantaja täyttää informointi- ja kuulemisvelvoitteensa ja joissa siis käsitellään yrityksen sisäisiä liiketoimintaan liittyviä tietoja. Asiantuntijaksi voisi nimetä mm. ammattiliiton edustajan. Nykyisin työntekijöiden edustajilla on mahdollisuus käyttää asiantuntijoita omissa kokouksissaan ja tukena asioiden valmistelussa. Katsomme, ettei kuvattu ehdotus ole perusteltu tai tarpeellinen. Sellaisenaan esitys käytännössä vaarantaisi yrityksen arkaluonteisten liiketoimintaan liittyvien tietojen luottamuksellisuuden.

Kokonaisuutena katsomme, että Suomen kantaa tulisi täsmentää siten, että direktiivimuutosten ei tule laajentaa yritysten olemassa olevia tiedonantovelvoitteita tai henkilöpiiriä, joilla on oikeus osallistua tai saada tietoa EWC-prosessissa käsiteltävistä asioista.

Ehdotuksen mukaan eurooppalaisella yritysneuvostolla olisi oikeus kokoontua keskushallinnon kanssa kahdesti vuodessa, nykyisen yhden kokoontumisen sijaan. Kuten U-kirjelmässä on todettu, yhdestä pakollisesta kokouksesta yritykselle aiheutuvat kulut ovat keskimäärin noin 42 000 euroa. Sääntely tarkoittaisi siis huomattavaa hallinnollisten kulujen lisäystä. Katsomme, että tältä osin sääntely tulisi säilyttää nykymuodossaan, edellyttäen yhtä kokoontumista vuodessa ja tämän lisäksi yritysneuvoston ja keskushallinnon välillä voitaisiin sopia mahdollisista muista kokoontumisista

Kuten u-kirjelmässä on todettu, kokonaisuutena ehdotuksen mukainen sääntely lisäisi selkeästi yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Suhteessa nykyiseen (kansalliseen) sääntelyyn, kustannusten lisäys aiheutuisi mm. siitä, että jatkossa keskushallinto olisi velvollinen vastaamaan yritysneuvoston toiminnasta aiheutuvista kustannuksista, kuten kokousten järjestely- ja tulkkauskustannukset sekä eurooppalaisen yritysneuvoston ja työvaliokunnan jäsenten matka- ja majoituskustannukset, jollei muusta ole sovittu. Tältä osin katsomme, että direktiivissä tulisi edelleen säilyttää jäsenvaltion mahdollisuus säätää siitä, että keskushallinto vastaa asiantuntijan matka- ja majoituskustannuksista, jollei toisin sovita. Tällöin sääntely ei myöskään edellyttäisi tältä osin muutoksia nykyiseen kansalliseen lainsäädäntöön.

Erityisen ongelmallinen on direktiiviesitykseen sisältyvä ehdotus siitä, että yrityksen (keskushallinnon) vastattaviin kustannuksiin sisältyisivät jatkossa kohtuullisesta oikeusavusta, edustamisesta sekä oikeudenkäynneistä

aiheutuvat kustannukset. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että yrityksen tulisi vastata sellaisista oikeudenkäyntikustannuksista, jotka aiheutuvat toimenpiteitä, jotka on suunnattu yritystä itseään vastaan. Sääntely voisi osaltaan johtaa ja kannustaa myös siihen, että mahdollisesti tulkinnanvaraisia tai riitaisia kysymyksiä vietäisiin tuomioistuimeen ennen muita mahdollisia ja vaihtoehtoisia riidanratkaisu- ja sovintomenettelyitä. Vaikka U-kirjelmässä on sinänsä perustellusti kuvattu valtioneuvoston erittäin varauksellinen suhtautuminen esitettyyn muutokseen, näkemyksemme mukaan kuvattu sääntely tulisi kokonaan poistaa esityksestä. Pidämme U-kirjelmässä kuvatun tavoin erittäin tärkeänä, että yrityksille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ei kasvateta suuremmaksi kuin mikä on välttämätöntä tehokkaan ja vaikuttavan tiedottamis- ja kuulemismenettelyn saavuttamiseksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Atte Rytkönen-Sandberg
asiantuntija